

4. Юридическое образование в Германии [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.blickaufwest.blogspot.com>

5. Изучаем право во Франции.[Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.parta.org>

Стаття надійшла до редакції 12.09.13.

І. П. Васильківська,

к.ю.н., доцент,

доцент кафедри конституційного та адміністративного права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЦИКЛУ У КИІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Підготовка юристів у КНЕУ має свої особливості. Зважаючи на економічне спрямування цього ВНЗ, вища юридична освіта у КНЕУ передбачає підготовку фахівців-правознавців, які б могли працювати переважно у сфері економіки. Відтак, навчання студентів спеціальності «Правознавство» бакалаврського рівня підготовки визначається господарсько-правовою спеціалізацією, а студентів магістерського рівня підготовки — програмами «Правове регулювання економіки», «Міжнародне економічне право», «Господарське судочинство» та «Правове регулювання банківської діяльності».

Разом з тим, освітньо-кваліфікаційні стандарти вищої юридичної освіти в Україні передбачають обов'язкове вивчення публічно-правових дисциплін, у тому числі кримінально-правового характеру. У КНЕУ викладання цих дисциплін забезпечується кафедрою конституційного та адміністративного права.

Насамперед, студенти мають опанувати кримінальне право України — одну з фундаментальних (базових) навчальних дис-

циплін, яка обов'язково вивчається в усіх юридичних вузах і факультетах. У КНЕУ для вивчення кримінального права відведено 10 європейських кредитів (360 годин). Викладається цей предмет на другому курсі.

Вивчення курсу передбачає проведення лекцій, семінарських занять, індивідуальної роботи зі студентами. Враховуючи особливість програми курсу кримінального права для студентів фаху юриста з економічним орієнтуванням і необхідність оволодіння певним обсягом знань, тематичний план дисципліни значною мірою орієнтований на самостійну роботу студентів.

У процесі вивчення кримінального права України студенти опановують правила роботи з нормативно-правовими актами, навички застосування одержаних знань у практичній діяльності, засвоюють зміст кримінально-правових інститутів, об'єктивні закономірності їх розвитку, суть категорій кримінального права, вчать розуміти значення відповідних правових норм, роз'яснювати їх і застосовувати до конкретних ситуацій, а також набувають досвіду науководослідної роботи в галузі кримінального права. Для цього розроблено різноманітні завдання в межах тематики курсу, які передбачають, зокрема, відповіді на питання у процесі творчої обробки навчального і нормативного матеріалу, вирішення конкретних юридичних задач, тестів, складання і заповнення схем, таблиць, розгадування кросвордів, підготовку наукових доповідей.

Важливою складовою циклу професійної підготовки фахівців-юристів у КНЕУ є також дисципліни «Кримінально-процесуальне право», «Адвокатура», «Судова риторика», «Організація судових та правоохоронних органів». Водночас такі важливі дисципліни кримінально-правового спрямування, що викладаються у вищих юридичних закладах освіти, як «Кримінально-виконавче право», «Кримінологія», «Правова статистика», «Юридична психологія», у навчальному плані студентів спеціальності «Правознавство» КНЕУ не представлені.

Вважаємо, що без знань, одержаних під час вивчення цих предметів, сучасний висококваліфікований юрист не може обійтися. Особливо це стосується кримінології, яка є однією з профільюючих дисциплін, що викладаються у вищих юридичних навчальних закладах України. Відповідні знання, пов'язані з визначенням рівня, структури, динаміки, детермінант і тенденцій у розвитку злочинності, знадобляться, зокрема, працівникам системи правоохоронних органів, насамперед внутрішніх справ, по-

даткової міліції, суду, прокуратури, у їх практичній діяльності. Без уміння оперувати сучасними кримінологічними знаннями не можливо ефективно протидіяти злочинності.

Поглибити знання та вміння з дисциплін кримінально-правового циклу дозволило б введення в навчальну програму підготовки юристів також спецкурсу з теорії кваліфікації злочинів. Це допомогло б удосконалити навички практичного застосування законодавства України про кримінальну відповідальність, що є запорукою ефективної діяльності за фахом.

Певною мірою заповнити наявні прогалини у вивченні кримінально-правових дисциплін дозволило запровадження на юридичному факультеті КНЕУ спеціалізованого навчального курсу «Юридична відповідальність за правопорушення в сфері економіки». Його було введено 2002 р. в систему спеціалізованої підготовки магістерської програми «Правове регулювання економіки» з тим, аби поглибити знання студентів з різних галузей права, насамперед кримінального та адміністративного, в аспекті юридичної кваліфікації протиправних діянь економічного характеру.

Вивчення цієї дисципліни на заключному етапі навчання правознавців з економічним нахилом обумовлене тим, що студенти на цій стадії вже достатньою мірою оволоділи знаннями з основних правових та інших програмних дисциплін і можуть свідомо, на фаховому рівні підходити до оцінки суспільних явищ, процесів, які відбуваються в економічній сфері, ролі та місця права і закону в регулюванні економіки як одного з найважливіших факторів існування суверенної держави.

Під час опанування зазначеного курсу студенти поглиблено вивчають теоретичні і практичні засади юридичної відповідальності за правопорушення проти власності, у сфері господарської діяльності, службові економічні правопорушення, ознайомлюються з проблемними питаннями правової кваліфікації цих правопорушень, аналізують практику застосування законодавства щодо протидії економічним правопорушенням, організованій злочинності та корупції, крім того, розглядають питання перспектив розвитку відповідного законодавства.

У результаті вивчення дисципліни «Юридична відповідальність за правопорушення в сфері економіки» студенти набувають такі професійні компетенції:

— правильно кваліфікувати протиправні економічні діяння;

— критично аналізувати сучасні правові механізми захисту суспільних відносин у сфері економіки;

— визначати основні проблеми у протидії економічним злочинам, іншим правопорушенням, корупції та організованій злочинності й формулювати пропозиції щодо їх розв'язання;

— здійснювати аналіз статистичної інформації та узагальнення правозастосовної практики у сфері протидії економічним правопорушенням, організованій злочинності та корупції;

— кваліфіковано оцінювати своєчасність та ефективність вжитих державою заходів правового характеру для захисту економіки, протидії економічним злочинам та іншими видами правопорушень у цій сфері.

Здобуті під час вивчення курсу юридичної відповідальності за правопорушення у сфері економіки знання покликані допомогти юристам у здійсненні якісного правового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання, виробничих структур, фінансово-банківських та інших установ, запобіганні їхнім можливим конфліктам із законом. Крім того, одержані знання можна застосовувати у правоохоронній і правозахисній діяльності, зокрема, під час виявлення і кваліфікації протиправної поведінки в економічній сфері; визначення належної міри відповідальності осіб, винних у вчиненні економічних злочинів та інших правопорушень у сфері економіки; запобігання відповідним правопорушенням; застосування матеріально-правових і процесуально-правових механізмів захисту порушених прав унаслідок вчинення економічного правопорушення тощо. До того ж, набуті знання можна застосовувати в управлінській, науково-дослідній, консультативно-правовій та іншій діяльності.

У продовження цього курсу було б корисно увести до програми підготовки юристів з економічним нахилом спецкурс з особливостей досудового урегулювання господарських злочинів. На наш погляд, це б удосконалило професійні компетенції бакалаврів спеціальності «Правознавство» і студентів магістерського рівня підготовки за програмами, представленими на юридичному факультеті КНЕУ, а отже, зробило б випускників-правознавців цього ВНЗ професійно ефективнішими та висококонкурентоздатними юристами.

Стаття надійшла до редакції 19.06.13.